

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 12 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Fraua Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

„Narodni dom“ in njega nasprotniki.

Ko se je začetkom tekočega leta pričela agitacija za „Narodni dom“ in je bilo vse zavzeto za to prepotrebno podjetje, bi pač nikdo ne bil pričakoval, da se bodo v lastnem domačem taboru pojavili nasprotni glasovi in to v najneumestnejši čas. A pri nas je možno vse in z jednako opravičenostjo kakor o Avstriji sploh, sme se tudi o Slovencih reči, da smo „im Lande der Unwahrscheinlichkeiten“, ker je politična naša razcepljenost vsikdar gojila in pospeševala separatizem in ker je človeškemu rodu sploh prirojeno, da se često v najnavadnejši negaciji hoče kazati genijalnost ali vsaj izvirnost mislij in nazorov.

V treh slovenskih listih čitali smo članke proti „Narodnemu domu“, vsi kazali so nekakšno duševno sorodnost, vsi bili so jednako plitvo utemeljeni in lehkomišelnost površni, brez pravega jedra in brez soli. Navajali se niso tehtni razlogi, marveč napisalo se je nekoliko stavkov brez prave logične zveze in polemika proti „Narodnemu domu“ bila je gotova, če tudi brez glave in brez nog, v čemer se zlasti odlikuje dopisnik v „Slovincu“, ki je nakopičil v svojem dopisu toliko naivnosti in abotnosti, da sme po znanej tirolski pesni „Gescheidte Kinder werden nicht alt“, pričakovati pravo Metuzalemovo starost. Ne zahteva namreč nič manj, nego da naj „Narodna šola“ osnuje po vsem Koroškem in sploh, kjer treba, privatne slovenske šole. Je-li dotičnik le površno premislil, koliko bi to stalo vsako leto? Najnavadnejša jednorazrednica veljala bi na leto z vsem sigurno tisoč goldinarjev, vrhu vsega tega pa je še veliko vprašanje, ali bi se nam taka privatna šola sploh dovolila. Po skušnjah, katere je doživelo česko društvo „Komensky“ na Dunaji, bi mi vsaj ne gojili prežarečih nadej, temveč smo preverjeni, da, ko bi imeli tako ogromen kapital na razpolaganje, kakor nemški „Schulverein“, bi

vender „pri obstoječih razmerah“ ne mogli delovati jednako. Hoteli smo zapisati „jednako uspešno“, a vspeha nemškemu „Schulverein“ sploh še ne moremo priznavati, kajti ne moremo si misliti, da bi se z jednorazrednimi ljudskimi šolami sploh kaj doseglo, marveč so to le eksperimenti, katere narekuje momentanna gorečnost in sedaj še tleča požrtvovalnost; v jednom, v dveh letih bo vsa stvar imela drugo lice, uspehov ne bo in prenehali bodo tudi doneski. Ko bi mi hoteli osnovati in vzdrževati po vsem Koroškem in še drugod, kjer se uriva „Schulverein“, privatne šole, ne zadostovalo bi nam niti 100.000 gld. na leto, in znesek do sedaj nabran za „Narodni dom“, bil bi le kaplja v morje. Hladnokrvno sodeč pa nevarnost, ki preti po „Schulverein“, še nij tolika, da bi kar mahoma se ponemčile naše slovenske pokrajine in velja tudi v tem oziru pregovor: „Strah ima velike oči“. Celo v Koroški jelo se je gibati in vest, da je hramu prvoborcu g. Einspielerju k njegovej 70 letnici 8 koroških občin in zastopov poslalo čestitke, govori prav glasno, da Koroška še nij izgubljena in da se je zadnji čas marsikaj popravilo in obrnilo na bolje, kar se je prejšnja leta zanemarilo, dasi traja prava agitacija jedva jedno leto.

Potrebo „Narodnega doma“ v naši prvostolnici pa najbolj osvetljuje faktum, da so neumorni rodoljubi v Ptuj in v Celji si tudi osnovali svoj „Narodni dom“ in da utegnejo narodnjaki v Mariboru v kratkem razveseliti nas z enakim činom, — in gotovo bode vsak zaveden Slovenec z radostjo pozdravil jednaka prizadevanja, kjer koli bi se za nje pričela inicijativa. Jako neumestno je tedaj navajati kot argument proti „Narodnemu domu“ spodnje Štajerce, ki so si že zgradili dva „Narodna doma“, vrhu tega pa si ustanovili osem denarnih zavodov in bodo iz lastne moči kmalu tako organizirani, da bodo ne le imponirali nasprotnikom, ampak tudi preprečili „Schulverein“ in vsa njegova

dela. Jdnake organizacije in discipline treba tudi drugod, in da se ta doseže, treba ganiti se. Tudi v belej Ljubljani nam ne padajo kar dozorela jabolka v usta, tudi tu bilo je treba jakoga napora in trdega boja in še nismo zavzeli vseh nasprotnikovih postojank. Kadar se pa to zgodi, potem bomo uže skrbeli, da si utrdimo tudi „glacis“ naše trdnjave onkraj Karavank, na katero nikdar nismo zabili.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. novembra.

Nj. Veličanstvo je dovolilo, da se sme v korist tirolskim in koroškim popravljenecem 6. januarja b. l. v dvorni operi napraviti matinée.

Shod volilcev, ki ga je sklical dunajski poslanec Wiesenburg, obiskalo je kakih 600 oseb. Wiesenburg poroča z dobroznanimi frazami o svojem delovanju, ter obljubi, da bode glasoval za novelo k obrtni postavi in za razširjenje volilne pravice. Na to je sledila zanimljiva debata. Volilci izrekli so v obče odobravanje željo, da naj bi se parlament bolj bavil z gospodarskimi vprašanji in so nasvetovali resolucijo, v kateri je bilo tudi izrečeno, da se naj odstranijo nesrečni narodnostni boji in da se naj dunajski poslanci pečajo z gospodarskimi zadevami. To resolucijo podpiral je gorko mestni odbornik dr. Gesstner, ki je mej živim ploskanjem poudarjal, da hoče dunajsko prebivalstvo imeti mir. Wiesenburg je začetkom nasprotoval tej resoluciji, posebno onej točki o sterilnih nacionalnih bojih, pa se je slednjič moral udati in resolucija vzprijela se je jednoglasno z dostavkom Högerjevem, da se naj poslanci zavzamejo tudi za prosto razširjenje ustave in za večjo tiskovno svobodo. Höger je ostro napadel nemško-nacionalno stranko, koja nij za ljudstvo nič storila in je sama uzrok temu svojemu sedanjemu položaju. Höger stavlja je tudi mnogo interpelacij, mej drugimi: kako se hoče Wiesenburg obnašati nasproti podaljšanju privelegija za severno železnico, poudarja, da so mnogi nemško-liberalni poslanci ob jednom tudi direktorji te železnice in da je v tej zadevi ta stranka sploh veliko grešila. Konečno izjavili so volilci po-

LISTEK.

Natalija.

(Poslovenila Janja Miklavčič.)

(Dalje.)

XII.

Opoludné prejela je Lujiza nekaj listov in časnikov za barona in gospo; mej njimi pa je dobila tudi listek z naslovom: „Grofinji Lujizi Florinski“ s poštanim kolekom „Wiesbaden“.

Hitro ga skrije mej obleko in izročivši druge listine baronu, hiti v svojo sobo, da bi ga ondi prebrala.

Roki sta se jej tresli, nij se mogla odločiti pretrgati zavitek. Poklekne in še jedenkrat odmoli isto molitev, ko v jutru; udanje v voljo Božjo, dalo jej je čudovit pogum. Zavitek pretrga in oči jej obvisé na vrsticah, ki so bile pisane na roza-papir: „V imenu najinega otroka prosim te, pričakuj me mej 7. in 8. uro za grško kapelico!“ — „Kazimir“.

Boj predstavlja jej je gotovo, oni boj, o katerem

je menila, da se ne povrne več. Še jedenkrat jej bo videti moža, katerega je navzlic očetovemu odsvetovanju izvolila soproga, moža, ki jo je zavrgel — a ona ga vendar še tako strastno ljubi, kajti ne on, njegovi sorodniki hoteli so tako!

„Ne, ne grem!“ — pravi v prvem trenotji. „Čemu še jedenkrat tvegati komaj pridobljeni mir!“ Oči jej padejo na besede: V imenu — — — „Prosi me v imenu najinega otroka! Kaj vse ne tvega mati za svoje dete!“ Natalija je morebiti bolna, ali ne more živeti brez mene; morebiti je našel ugoden pot h koncu žalostnih zadržkov, ki naju ločijo? Moram iti! Bog bodi z menoj!“ —

Gospej Ten Berghe dozdevalo se je, da je Lujiza nenavadno blede in tiha. „Ali ste bolni?“ skrbno poprašuje. „Počijte si malo in potem name ravava z baronom peljati se na sprehod — to bi tudi vam hasnilo!“

„O milostna gospa, naj ostanem doma. Hudó me glava boli in na vozu bilo bi še hujše!“

„Nu, kakor izvolite, zamé je pa sprehod vsakikrat najboljše zdravilo!“

Pri čaji hotela je baroninja še jedenkrat ob-

čudovati „dentario“, ker jo je tako veselilo, da jo ima. Lujizi veli po knjigo. Ona stori — in o pravem času pride jej dobra misel: prime cvetko in jo vrže proč, baroninji pa podá praznega Baedekerja.

„Lujiza“, prestrašena zakliče gospa, „dentarie nij več notri. Kako-li se je to zgodilo? Gotovo sem v grške kapelici knjigo odprla in mi je izpadla. Da bi le voza ne bilo še kmalu — hotela bi iti po drugo — toda, uže je tu!“ —

„Ali naj jo jaz poiščem; sedaj jo uže poznam!“

„Vam nij dobro!“

„Sprehod mi bolj ugaja, nego vožnja — in v gozdíci je tako hladno!“

„Mlademu dekletu, kot ste vi — ne vém bi-li se spodobilo samej sprehajati se?“ vpraša baron.

„Saj se o tem času ne sprehaja mnogo ljudi, in če tudi, pa vzemite mojo pušico za nabiranje cvetic“, ugovarja baroninja. „Samo če vas ne bo utrudilo!“

Malo trenutkov potem sta se odpeljala baron in gospa, ki je še baš pred odhodom zabičevala Lujizi, da jej „pravo“ dentario prinese. A tega pa nij slutila, kako čisto drugi nagibi prevladali so nje

slancu zaupanje, ki se pa ne more naslanjati na njegovo dosedanje delovanje, kakor se vidi iz tega zborovanja.

V **Pragi** v Josefstadtu so bile v ponedeljek dopolnilne volitve v mestni zastop. Znano je, da so bili zaradi nastopnega govora novega župana dr. Černy-ja izstopili štirje nemški odborniki; za te je bilo tedaj treba novih zastopnikov. Izmed teh pa nij bil nobeden zopet voljen, nego samo kandidati, katere je priporočal česki volilni odbor.

Iz gorenjih donavskih krajev in uje stranskih rek dohajajo žalostne vesti o močnem **narasčanju vodá**. Na Českem so posebno narastle reke Laba, Mies, Nadbusa, Eger in Izera. Na turnavski železnici je pri mnogih postajah dohod nemogoč. Na Moravskem stopila je Morava iz svoje struge, okrog Olomuca je vse pod vodo.

Vnanje države.

Pogreb Daničičev v **Belemgradu**, kamor je bil na posebno zahtevanje kraljevo prepeljan, vršil se je v navzočnosti nebrojnega ljudstva. Črno mašo, katero je služil metropolitanski upravitelj, slušal je tudi kralj Milan; krsto krasilo je nad sto vencev, mej temi tudi jeden od kraljice, kneginje Julije in zagrebske univerze. Razne deputacije iz Hrvatske in Ogrske šle so za sprevedom. Na grobu njegovem govorile so se štiri nagrobnice, mej katerimi je posebno Milojkovičeva naredila globok utis.

Dijaški nemiri na **petrogradski** univerzi dobivajo jako resen značaj. Ker se dijakom nij dovolilo zborovati v vseučilišnji dvorani, napravili so v drugej sobi demonstrativen shod; bilo jih je blizu 300. Policijo, ki jih je hotela razgnati, so insultirali. Policijski načelnik general Gresser poslal je dva bataljona pešcev nanje. Ko se na večkratno zahtevanje nijso hoteli umakniti, strelili so vojaki. Trije dijaki so usmrteni, veliko drugih pa ranjenih.

Bulgarski minister notranjih zadev obustavil je za štiri mesece časopis „Svjetlina“ in dejal njega urednika v obtožbo zaradi poskusa rahljati vojskino disciplino ter motiti mir in varnost v kneževini. Stvar pa je bila ta: Vodja bulgarskih liberalcev Zankov priobčil je bil v rečenem listu oklic na volilce, v katerem je protestoval proti noveji volilnej postavi ter je svoje ljudstvo nagovarjal, da naj si kaj tacega ne dadé uriniti. „Pri nas,“ piše Zankow, „događa se sedaj to, o čemur pravi Washington v prejšnjem duhu: „Mnogi stvari ne razumijo, dasi jo živo občutijo.“ O bulgarski narodnjaki, vi ki to umete, obznanite glasno vsemu bulgarskemu narodu, da ga bo ta teža še hudo morila, če si da mirno izpuliti volilno pravico iz rok. Washington pravi: „Če kak patrijot vé, da zamore s svojim svetom v važnih zadevah uplivati in tega ne stori, je to zločin.“ Kar mene zadeva, ne morem sedaj, ko imam zavezane roke, družega storiti, nego poslati vam to pismo ter, dokler živim, nestrpljivo čakati in gledati, če ste še tisto bulgarsko ljudstvo, katero je imelo še pred kratkim pod oblastjo Turčinov ravno tako težke muke prestajati za svoje cerkvene in politične pravice, kakor sedaj-le.“ — Ta poziv padel je na rodovitna tla; to se razvidi nekoliko tudi iz naslednje dogodbe: Zadnje dni napotil se je bil Zankov iz Brače, kjer je bil interniran, v Ruščuk. Ko je pa stopil na bulgarska tla, obkolili so ga žandarji ter ga hoteli zapreti. A ljudstvo, ki ga je pričakovalo na obrežji, izpulilo jim ga je iz rok in ga v triumfu peljalo na dom. Oborožena sila se je doslej zama trudila, dobiti ga v svojo pest. Bati se je, da ne nastanejo iz tega resni nemiri, ki bi utegnili pretresti mlado državo.

Nekdanji ministerprezident **pruski** Otto baron Manteuffel umrl je ta teden 78 let star. — Moltke nij hotel vzprijeti povabila k petdesetletnici Nikolajske akademije ruskega generalnega štaba, ki se bode stavila v dan 10. decembra v Petrogradu, dasi je njen častni član. Razni listi imenujejo to jako pomenljivo znamenje in sklepajo vse mogoče nasledke iz tega.

Iz **Kahire** poroča se „Daily News-u“, da je predsednik preiskovalnega komisijona v procesu Arabijevem, Ismajl Ejub paša odločno za to, da se proces ustavi. Riaz paša je jedini minister, ki se protivi nameravani suspenziji pravde. Proti izjavi Arabijevej, da je khedive v kabinetnem sovetu v dan 7. julija vzprejel napoved vojne zoper Angleže, je khedive opomnil, da bi bil tečaj celo svojo smrtno obsodbo podpisal, ko bi se bilo to od njega zahtevalo.

Dopisi.

Iz Kamnika 27. novembra. [Izv. dop.] Po dolgej odsotnosti prenočilo je zopet jedenkrat veselje v naši narodnej Čitalnici. Včerajšnja veselica bila je času in razmeram primerno živahna. Večji del večera izpolnila je igra „Lumpaci Vagabund“, ki se je nenadno dobro igrala. Če primerjamo to jako obsežno igro z močmi, ki so nam na razpolaganje, moramo se čuditi, da so naši diletantje pokazali toliko spretnosti in vztrajnosti. Omeniti nam je v prvi vrsti naših nežnih gospic, ki so tako požrtovalno sodelovale in nas zares iznenadile, izpeljavši svoje vloge vseskozi jako dobro, kakor gospica Hildegarda Velepíčeva (Fortuna), gospica Terezinka Dralkova (Briljantina), gospica Ivana Exlerjeva (Amoroza), gospici Pohlinova in Osoletova. Pokazale so, da jim je mar za našo stvar, zato jim zakličemo: Slava! Živele!

A tudi gospodom igralcem z veseljem izrečemo zaslužen pohvalo, zlasti pa rokodelske trojici, ki so tako rekoč glavni predstavljalci vse igre. Največ pohvale in ploska žel je gospod Klopčič, gospod Hinko Niefergall, na dalje gospoda Pujman in Kronabetvogel. Z jedno besedo, nijsmo pričakovali, da bi se ta teška igra na našem odru tako izvrstno obnesla, zato bodi vsemu igralškemu krogu izrečena srčna pohvala. Mej premorom peli so pevci novo osnovanega pevskega društva „Lire“ kaj dobro in ubrano, pa tudi naše domače godbe ne smemo pozabiti, ki je prav vrlo pripomogla k povoljnemu vspehu, da smo imeli prav vesel in zabaven večer, kakor uže dolgo ne.

Iz Rudolfovega 27. novembra. [Izv. dop.] V zadnjem času se je mnogo pisalo o novomeških razmerah. V nekaterih dopisih urinilo se je nekoliko napačnih sporočil in deloma nepotrebnih, osebnih napadov, s katerimi se narodna stranka v Novem Mestu ne strinja, ker je prepričana, da le resno delovanje vodi k blaženemu cilju. Zdaj nij čas za rekriminacije, narodno stranko čaka velikanska naloga, katero mora častno rešiti, ako si hoče utrditi svojo pozicijo. Da so meščani zadovoljni z izvolitvijo novega župana g. Kmetiča, dokazala je obilna udeležba odličnih meščanov pri banketu, prirejenem v

novomeške Čitalnici na čast g. županu. Vsakdo tudi priznava njegovo sposobnost in resno voljo. V narodnem oziru se je precej obrnilo na bolje, ker se je uže začelo v mestnej pisarni slovensko uradovati. Tudi druge naredbe, posebno gledé ulic, cest, razsvitljave kažejo, da so mu znane želje in zahteve meščanov. Se ve da do sedaj se zaradi tega nij moglo mnogo spremeniti, ker stari odbor še nij oddal računov. Novi odbor mora še vedno čakati na izročitev srenjskega premoženja; kar je tem neprijetneje, ker bo treba kmalu plačati starih zaostankov in ker bo treba koncem leta sestaviti proračun.

Iz Zavrtač pri Višnjeji Gori 23. nov. [Izv. dop.] Ob času Vestenečka županovale je neki mož dlje časa kot bi bil imel v občini Križka Vas, se ve da za to, ker je ta plesal, kakor je oni godel. Vsa občina je bila zaradi tega nejevoljna. Ob času volitve pa so namestu njega postavili nekega Jerka županom. Ta je bil v začetku vsaj nam vsem po volji, a sedaj je ves drugačen, ko se da voditi od starega župana. To je pokazal posebno pri poti od Zavrtač proti Pristavi. Premožen mož in prvi svetovalec Selan po imenu, potegoval se je za svojo vas, ter delal na to, da bi tudi Križka Vas to pot vzdrževala, kar bi bilo po vsej pravici tudi dolžnost te vasi: ker ima ob tem potu svojo hosto, iz katere izpeljavajo leto in dan največ drv na prodaj v Višnjo Goro. Pa župan je razdelil to pot do sedaj samo na Zavertačane, Pristavcem je nij še odmeril. Od slavnega deželnega odbora dobil je župan odlok, da ima to pot pravično razdeliti.

Je li to pravično, da se posestnik 2. številke tako preskoči, da dobi nazadnje odmerjeno, t. j. najbolj oddaljeni pot za posipati, in da ima največ mej vsemi, blizu 200 sežnjev? Zvozil je uže čez 100 voz šute, pa nij še nasut ves pot. Tudi to nij prav, da bi morali ti mali vasi z 10 številkami sami vzdrževati težavno pot, nasproti pa Križka in Nova Vas s 26 številkami komaj ravno toliko dolgo pot od prve do zadnje vasi posipati. Župan nij tudi meril pri Zavertačah pota onkraj vasi do konfina druge občine „Krke“, da bi jo bil za posipanje v poštev jemal, ampak samo od vasi do Pristave. Kdo bo pa posipal pot onkraj vasi do konfina? Nasprotno dela pa pri Noveji Vasi; meril je ves pot, tudi onkraj do konfina druge občine! Se-li to ne pravi z dvojno mero meriti?

Zavrtačanje so tudi posipali uže poprej do 50 dnij, a druga vas se te poti še pritaknila nij. Ravno tisti dan, ko je bil župan ukazal, bili so posestniki iz Zavrtač na delu pri tej poti; delali so v „pruhu“, ko so „šuto“ za vožnjo kopali. Za to imajo priče. Župan pa je višje oblasti poročal, da ga nijso hoteli ubogati. — Vrh vsega tega bi pa Zavrtačanje še kazen plačevali, ko se druge vasi ne priganjajo še k posipanju! Poglejte Križanje vašega Erjavca, kako drgne to pot, ko vozi drva iz hoste Pevčeve v Višnjo Goro! Nič ga ne briga, da le Zavrtačanje pot nasipljejo, Križanje pa rabijo.

To zato javno povem, da svet, posebno pa

dušo; in kako pa je tudi nesrečna kneginja zavidala baroninjo, katero take otročarije morejo veseliti! —

Točno ob sedmeji uri zapustila je Lujiza vilo in se podala proti grški cerkvi. Oblačno je bilo nebo; le tu in tam zasvetil je solnčni žark skozi oblake in obseval vrhove gozdnih dreves. Izredno malo ljudij pa je šetalo danes na sicer tako živahnem šetališču. Trepečim srcem vstavi se pred durimi orientalske cerkve in nje pogled obrne se po mestu, ki se je tako lepo razprostiralo pred njo po ravnini.

Sprehajala se je uže nekaj časa, ko vidi njega dohajati. Obraz njegov bil je mrtvaško bled, in ko pride bližje, ponudi jej roko brez da bi kaj spregovoril. Ona se ga oprime in takoj odideta v gozd.

„Lodojska“, pričel je potem, „kako da si tukaj?“ Njegov glas donel je ostro, skoro bi rekla: zapovedovalno. Ona ne odgovori ničesar. „Ali si z očetom tu sèm prišla?“

„Očetom? — Očeta — nijmam več!“

„Mrtev? in kjé je Vera?“

„V zavodu!“

„In kako titukaj?“

„Družbovnica sem nekeje holandske gospej!“

Obstal je pri teh besedah; „družbovnica!“ sikne izmed zobmi, oči se mu lesketajo in ustni se skrciti v bridek nasmehljaj: „To se pravi služabnica! Moja soproga, kneginja Dalmatchine služabnica starej zlovoljne gospéj, kateri mora preganjati dolg čas! Lodojska! Prokleta tvoja samoglavnost!“

„Nikdar si nijsem tega želela“, mirno ona odgovori, „a storiti sem morala, ker ti si me pahnil od sebe!“

„Ker nijsi hotela ubogati, ker prazne verske fraze višje staviš, nego najsvetejše svoje pravice in dolžnosti! Vse si zavrgla, da le kljubuješ!“ —

„Kljubujem? Da sem ostala zvesta svojej veri, Kazimir?“

„Ali mi ne molimo istega Boga? Tvoja vera razločuje se od moje le v malih neznatnih frazah. Je-li to vredno, da onesrečiš sebe, soproga svojega, ki te srčno ljubi — in ubogo dete, ki zdihuje po materi in steguje ročici po njenem naročju.“

„S temi vprašanji ne morem družega, nego ti

je vrniti. Jaz od tebe ne zahtevam daru tvoje najsvetejše svedočbe! —“

„Najsvetejše svedočbe!? Baš tako rad poljubil bi jaz tvojemu papežu nogi, ko bi šlo za mojo srečo, moj blagostan! Za nauk naših popov ne porajtam, in da bila bi ti zahtevala pri najinej poroki, prestopil bi bil rad k rimsko-katoliški cerkvi — a ti si to zabranila!“

„In sicer zbog tega, ker bi ne mogla čislati moža, ki bi zbog časnega blaga zapustil staro svojo vero!“

„A jaz bi te bil visoko cenil, da bila bi mi ti tak dar ljubezni žrtvovala. Lodojska, kaj je meni to, da imaš ti drugo vero, da si mi le zvesta, ljubeznipolna soproga in — hočeš biti mojej Nataliji, ki toliko pogreša materinske ljubezni, skrbna, ljubeča mati?“

„Čemu si me pahnil od sebe?“

„Čemu? tudi to še prašaj. Ker so mi vsa vrata do česti in slave zaprta, dočim me zakonske vezi vežejo s katoliško hčerko poljskega vstaša.“ —

„Da bil bi ti uže pred najino poroko te razmere spoznal!“

(Dalje prih.)

višje oblasti zvedo, kaka krivica se hribovcem godi. Naj se torej ne pusti županu napačno ravnati. Želeti bi bilo, da se odmeri ta pot za posipanje vsem: Zavrtate, Pristava in Križka Vas. Vse tri vasi imajo bosto ob tej poti, vozijo drva po njej in čez njo; pravično bode torej, da jo vse tri posipljejo in vzdržujejo. Ako se Križka Vas izpusti, dela se krivica Zavrtčanom in Pristavcem.

Radovica pri Metliki 27. nov. [Izviran dop.] (Nova šola.) Danes se je vršila tukaj redka svečanost: blagoslovilo se je namreč novo šolsko poslopje. Radovica, oddaljena dobro uro hoda od Metlike in toliko tudi od Drašič, nij bila do sedaj nikjer ušolana. Kar zna tukajšnja mladina brati in pisati, zahvaliti se ima svojemu skrbnemu dušnemu pastirju g. župniku Fr. Schweigerju. Ta gospod in prednik mu, ranjki g. župnik Dolžan, skrbela sta in se trudila z občinskim zastopom vred leta in leta, da se je prepotrebna šola dovolila, pridobila pa tudi obilno podporo, brez katere ne bi bila mogla revna občina šole ustanoviti. Danes je vse premagano, delo izgotovljeno in po g. dekanu Alešu blagoslovljeno. Cerkvene svečanosti udeležilo se je mnogo ljudstva, mnogi župniki cis- in tran-sgorjanski, pa tudi vodja c. kr. okr. glavarstva g. Jagrič, dež. poslanec g. Navratil in okr. šolski nadzornik g. Jeršinovec in dr.

Po podeljenem blagoslovu govoril je v šoli, olepšane s cesarsko in narodno zastavo, g. vodja okr. glavarstva na adresu g. župana in zastopa občine Radoviške prav jedrnat in navdušeni živioklici razlegali so se in grmenje možnarjev po njegovem govoru na čast Nj. Velčanstvu presvitlemu našemu cesarju Franu Jožefu I. Govorila sta še g. Navratil in g. Jeršinovec o namenu ljudske šole in o vedenji šolske mladine, potem se je cerkvena svečanost sklenila s sv. mašo.

Tej lepej svečanosti sledil je okusni obed pri g. župniku. Stol se je ravnal „poleg navade stare“. Zdravici našemu presvitlemu cesarju in sv. očetu Leonu XIII. sprejeti sta bili navdušeno, isto tako napitnice g. deželnemu predsedniku Winklerju, g. Jagriču itd. Sploh je bilo veselje pri stolu živahno, k čemur je pripomogel sam hišni gospodar s svojo ljubeznivostjo in gg. stolafunkcionarji se ve ox oficio. Sedaj pa pridi kmalu, učitelj, in Bog blagoslovi tvoje delo!

Z Notranjskega 22. novembra. [Izv. dop.] (Konec.) Dovolite, da spregovorim še o „fanatičnih političnih namenih“. Da brez teh nij bilo, je gotovo, če je res, da je g. Kalan vsled svoje velike pedagogične modrosti uže pred otroci v šoli pripovedoval, da ta volitev nij postavna in bo ovržena. Dalje je g. Kalan k sklepu svojega protesta natanko napovedal: če bi volil podobčinski zastop, bodo voljeni ti in ti možje, če pa zastopniki ali odborniki glavne županije volijo, bodo izbrali te in te. Kaj to kaže? Gotovo, da je on veliko veliko prigovarjal in agitoval za može po svojih željah, ker ima tako do pike preštete in preračunjene vse glase. In zakaj vse to skrbno agitovanje? Naj povemo naravnost svoje in družih ljudij misli. Prvič sodijo ljudje, da bi bil g. Kalan zopet rad postal predsednik krajnemu šolskemu svetu; on bi bil rad v Št. Petru vse, cesar in papež. A jeden ne zmore vsega in čemu je Bog več ljudij ustvaril? Da drže in nosijo vsak nekaj; in če slehern opravi le svoj posel prav, je vse v redu. Pametnim in modrim učiteljem nasproti je ustrezno, ako imajo poleg sebe veljavne može za predsednike krajnim šolskim svetom, da njih prizadeve pri soseskah podpirajo in jim nij treba vseh sitnostij in sovraštev pri tirjanji za šolske potrebščine in zastran šolskih zamud samim nositi. In vi g. Kalan, ako ste za prospeh in povzdigo šole toliko vneti kakor mislite in pravite, zakaj se v nasprotje stavite ravno z onimi možmi, ki vsled premožnosti, olike in sploh socijalnega stanja pri soseski največ veljajo in se dobri stvari nikoli ne upirajo? Menda se vam zdi za malo, da vaše učenosti zadosti ne cenjavajo. Verjamemo, da imate tudi vi dosti privržencev, vzlasti mej onimi možmi, katerim je „denar dober, če ga tudi hudič na repu prinese“, kakor se je očitno bil izrazil njih jeden

ob priliki vaše pravde o nemškem „Schulvereinu“. In kaže se, da ravno „Schulverein“ g. Kalanu vedno še po glavi roji, ter od tod njegovo pogajanje za može v šolski svet, katerih jeden se je bil prehitel in uže poprej napovedal, da: „bomo drugi možje šolo v roke dobili, ki bomo ponujanih 500 gl. radi vzeli.“ — Ali ne diši to tudi nekaj po „fanatičnih političnih namenih“? Kakšna načela bo cepil v mehka srca otročja učitelj, ki se peča in veže z možmi, katerim je vsak denar dober, če je tudi s hudičevega repa?

Očarali ste vi g. Kalan nekatere može s svojo učenostjo. A verjemite nam, da vaša učenost je ravno toliko velika, da vas nij nič sram, če še tako veliko neumnost in budalost spregovorite ali naredite, in da se lahko pomagate prav široko smijati, kadar se vaši modrosti smejaajo drugi. Nemškega kursa bi bilo res treha v Št. Petru, dokler ste vi ondi; a to v prvej vrsti za vas, da bi se vi sami pravilno nemški govoriti in pisati priučili. Tega so prepričani vsi vaši nemški ali nemčurski prijatelji in protektorji, katerim pošiljate nemške korespondence in druge dopise. Zanašate se na mogočne svoje patrone; a nikar si ne domišljajte preveč, če se vam katerikrat prijazno nasmehnejo, ter verjemite, da oni natanko vedo in poznajo, koliko vi vagate. Veliki gospodje imajo navadno mehke in bele roke. To pa veste, da še vaš bližnji sosed kovač ne sega v ogenj s svojimi žuljavimi in osmojenimi rokami, temuč ima klešče za to. Toliko bolj gledajo velika gospoda, da dobe klešče ali drog, kadar se jim zdi dobro ali potrebno v kak ogenj seči ali podrezati. Zato si oni nikoli rok ne opeko; k večjemusi jih morda umažejo, če klešče nijso čedne in snažne, a si jih vedo spet oprati ali vsaj v rokavice skriti. Če se jim pa klešče preveč razbelijo, da bi jih utegnile peči, jih proč vržejo; in ako jim je drog na poti, ga vržejo časih še celo v ogenj, da zgori. Menda umete, saj je dosti po kranjsko povedano.

To je sicer precej dolga in huda lekcija, toda popolnem resnična in silno potrebna. A zakaj jo očitno razpravljamo? Prvič zato, ker je Št. Peter na razpotji, od koder gredo železnice na vse kraje in tudi hitro vsako novico raznesejo; bolje je, da se izve čista resnica kot le kako negotovo, morda še celo pretirano govorjenje. Drugič: da se mero-dajni krogi opozorijo na izvrstni talent g. Kalanov v razlaganji postav, in ko bi utegnil kdo gospodov pri najvišjej državnej sodnji, kjer se konečno razlagajo tamne dvoumne postavbe, umreti, vedo precej za dostojnega in vrednega namestnika. Tretjič: ako bi više šolske oblasti g. Kalanove ne znale ali ne hotele po vrednosti ceniti njegovih spretnostij in njegovih velikih zaslug, naj jih izve svet po širokem, da jih o priliki poplača. Poslednjič: v porabo g. Kalanu samemu. Zimski večeri bodo dolgi; h Korošcu ali Šabcu se ve da g. Kalan uže zavoljo poštenja ne bo mogel iti, v restavracijo na postaji ravno tako ne, ker tudi vanjo zahajajo sem ter tja nepošteni možje. Bo torej kazalo, da bo doma na ognjišči sedel in za kratek čas bo lahko premišljeval to lekcijo, ali se je celo iz glave naučil. Nemara vendar-le pride k spoznanju, — kakor ob času „Schulvereinovih“ sitnostij — da se je pre-naglil in da bo najbolje zanj, če bo skrbel za svoje šolske posle, druge reči pa pustil ljudem, ki so za to sposobni in spretui. Bog mu daj potem stanovitnost v tem spoznanji!

Domače stvari.

— (Obletnica po pokojnem dru. Janezu Bleiweisu vitezu Trsteniškem) vršila se je posebno slovesno. Mnogobrojno število čestilcev in odlične gospode bilo je navzočnih, mej katerimi je zlasti omeniti: gosp. deželnega predsednika Winkler-ja, mestnega župana Grasselli-ja, deželnih in državnih poslancev, mestnih odbornikov, odličnih meščanov, uradnikov itd.

— (K dopisu v „Vaterland-u“), katerega smo včeraj omenili, piše se nam: Kdo je poslal tako nespameten dopis na Dunaj, nij znano, to pa je gotovo, da dopisnik za časa mestnih volitev nij imel odprtih očij, ali pa jo je odkuril iz Ljubljane, sicer

bi mu ne moglo biti tajno, da je bil dr. Mrhal pri mestnih volitvah naš nasprotni, fakijski kandidat, ki je kljubu vsemu opozarjanju svoje kandidature se držal kakor klop in tako vztrajal v opoziciji proti vladi, in da smo ga premagali še le po trdem volilnem boji. Kateri slovenski narodnjaki bi prav nič ne imeli zoper to, ako bi bil dr. Mrhal spet imenovan članom dež. šolskega sveta, smo v resnici radovedni, in dopisnik stori nam veliko uslugo, ako to prav točno in nedvomno razglasi. Dokler pa tega ne stori, prisiljeni smo vprašati ga: „O kam, gospod, gre tvoja pot?“

— (V Sevnici) je v šolo nemškega „Schulvereina“ upisanih 30 otrok. Ljudska šola pa šteje nad 300 učencev.

— (Vabilo na slavnost,) ki jo priredi akademično društvo „Slovenija na Dunaji“ dru. Franu Preširnu na spomin vsredi 6. dan decembra 1882. Program: A.) 1. Pozdrav društvenega predsednika g. R. Pukla. 2. Nedvč: „Vojaci na poti“ (besede S. Gregorčiča), zbor. 3. Slavnostni govor, govori g. D. Majarón. 4. Nedvč: „Luna sije“ (besede dra. Fr. Preširna), zbor, tenor-solo poje g. M. Hudnik. 5. Fr. Chopin: Polonaise, igra na glasovirji gspđ. Bogomila Š—ova. 6. I. pl. Zajec: „Srdcu“ (besede Lj. Varijačiča), zbor. 7. B. Smetana: Arija iz opere „Prodana nevesta“, tenor poje g. M. Hudnik, spremlja gđ. Bogomila Š—ova. 8. Umlauf: Serenade (s spremljevanjem glasovira od g. Jahode-Krtinskega) igra na citre g. * * *. 9. A. Foerster: „V tihej noči“ (besede S. Jenka), četverspev, pojó gospodje M. Hudnik, Fr. Dolenec, M. Brajša, D. Majarón. 10. J. Kocijančič: „Venec narodnih pesnij“, zbor. — B. Zabava. — Pevovodja g. Jan Jiřík. — V zboru pojó iz posebne prijaznosti tudi nekateri gospodje članovi hrvatskega akademičnega društva „Zvonimira“. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Lokal: Hôtel „Stadt Wien“ (VIII. Lange Gasse 15). — K tej slavnosti vabi najljubnejše odbor.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Pešta 29. novembra. V spodnjej zbornici izjavil je predsednik, da bode jutri pri početku seje prečital imena vseh poslancev, ter da odsotnim dijet ne bode pustil izplačati.

Carigrad 29. novembra. Maršal Fuad-paša, sultanov pobočnik Mehemet-paša in general sultanovih garde-dragoncev, polkovnik dragoncev in Mufti v Tašlidši bili so pretekli teden dejani v zapor, ker je dolže zarote.

Kajiro 29. novembra. Vsled poročila Wilsonovega sklenil je Dufferin pozvati egiptovsko vlado, da ustavi glavno obtožbo proti Arabiju zaradi požiganja in umorov v Aleksandriji. Egiptovska vlada utegne temu pozivu ustreči.

Poslano.

Odprto pismo gospodu O. Stranecky-mu županu v Idriji.

Pustili ste vodni kanal, kateri vodi preko ceste mej hišama gg. H. Kosa in Val. Trevena uže prve dni meseca maja t. l odkriti in ga posnažiti. Ker je pa ta kanal jako čudno izpeljan in se voda odtekati ne more, ste bili naprošeni ga primerno popraviti in izpeljati, kar ste tudi storiti obljubili. Neki za to delo najeti zidar je tudi uže tisti dan prišel stvar ogledat in si svet odmerit, kakor ga je mislil narediti, da bi bilo prav.

A bliža se uže december, delo pa še sedaj nij pričeto, kanal ves zasut, deloma po prijaznosti gospoda H. Kosa s plohi pokrit, a kamnite plošče, s katerimi je bil poprej pokrit, leže razmetane še danes po cesti in žalibog nad njimi je padlo uže na stotine ljudij. Neki delavec se je vsled padca nad pločo celo tako poškodoval, da mu je zdravnik moral odrezati prst na roki.

Slišali smo tudi, da ste bili v mestni seji dne 9. novembra uže interpelirani zaradi tega kanala.

Ker pa čas za zidanje uže več nij primeren in zima pred durmi, uprašamo Vas tedaj:

Ali mislite plošče, tako razmetane in nam za padanje prav kakor nalašč nastavljene na najbolj obhojeni cesti, še celo zimo pustiti?

V Idriji, 26. novembra 1882.

Več delavcev, kateri morajo po noči na delo in od dela hoditi po tisti poti.

Meteorologično poročilo.

(Pregled čez pretečeni teden.)

Barometer: Stanje barometrovo je bilo v pretečenem tednu precej nizko in sploh za 3-64 mm. nižje, kot srednje stanje vsega leta; znašalo je namreč 731.66 mm. in je bilo vselej podnormalno. Z ozirom na srednje stanje vsega tedna je bilo v ponedeljek, torek in nedeljo podnormalno, druge dni pa nadnormalno. Najvišje srednje stanje, za 1.66 mm. nad tedenskim normalom, je imela sredo; najnižje, za 6.13 mm. pod tedenskim normalom, ponedeljek; razloček mej maksimum in minimum srednjega stanja je tedaj znašal 7.79 mm. Najvišje v vsem tednu sploh, za 2.33 mm. nad normalom, je stal barometer v sredo zvečer; najnižje, za 7.42 mm. pod normalom, v ponedeljek zvečer; razloček mej maksimum in minimum sploh je tedaj znašal 9.75 mm. Največji razloček v stanju jednega dne, za 3.37 mm., je imel ponedeljek, najmanjši, za 0.73 mm., sobota.

Thermometer: Srednja temperatura pretečenega tedna je znašala + 4.5° C., to je za 1.7° C. nad normalom, in je bila v ponedeljek, torek in sredo podnormalna, druge dni pa nadnormalna. Z ozirom na srednje stanje vsega tedna je bila razen omenjenih dni tudi še v četrtek podnormalna. Najvišje srednje stanje, za 6.0° C. nad tedenskim normalom, je imela nedelja; najnižje, za 4.2° C. pod tedenskim normalom, sredo; razloček mej maksimum in minimum srednjega stanja je tedaj znašal 10.2° C. Najvišja v vsem tednu sploh, za 7.1° C. nad tedenskim normalom, je bila temperatura v nedeljo popoldne; najnižja, za 6.1° C. pod normalom, v četrtek zjutraj; razloček mej maksimum in minimum sploh je tedaj znašal 13.2° C. Največji razloček v stanju jednega dne, za 9.2° C., je imel četrtek; najmanjši, za 2.4° C., torek.

Vetrovi pretečenega tedna so bili precej spremenljivi in slabotni. Največkrat, 6krat, je bil „zahod“, po 4krat „vzhod“, „jugozahod“ in „brezvetrije“, 2krat „burja“, 1krat „sever“.

Nebo je bilo vsled nizkega stanja barometrovega večinoma „oblačno“, namreč 18krat, 2krat „jasno“, 1krat pa „deloma jasno“.

Mokrina: Pretečeni teden je imel 3 deževne dneve, na katere je palo relativno le malo, za 8.50 mm. dežja.

Tržne cene v Ljubljani

dné 29. novembra t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	80
Rež,	5	04
Ječmen	4	39
Oves,	2	93
Ajda,	4	55
Proso,	4	87
Koruza,	5	80
Leča	8	—
Grah	8	—
Fižol	9	—
Krompir, 100 kilogramov	2	59
Maslo, kilogram	—	96
Mast,	—	88
Špeh frišen	—	74
„ povenjen,	—	80
Surovo maslo,	—	90
Jaica, jedno	—	3
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	56
Telečje	—	48
Svinjsko	—	48
Koštrunovo	—	28
Kokoš	—	35
Golob	—	16
Seno, 100 kilogramov	2	86
Slama,	1	87
Drva trda, 4 kv. metre	6	80
„ mehka, „ „	4	50

V zalogi W. Blanke-ja v Ptui so ravnokar izšle:

Pripovedke za mladino,

I. zvezek, spisal Fr. Hubad. — Cena 20 kr.; po pošti franco poslano za 25 kr. Pri obilnejem nakupu 25% rabata. Ondi se tudi dobi:

Ječarjeva hči,

po W. Frey-u poslovenil J. Urbanec. — Cena 15 kr.; po pošti 20 kr. (749—2)

Zavarovalno naznanilo.

Moj soprog gospod Ignacij Fasching, kateri je bil pri zavarovalnici „JANUS“ na Dunaji zavarovan na življenje, umrl je 15. novembra t. l., in uže denasnega dne se mi je izplačala zavarovana svota po glavnem zastopniku omenjenega zavoda, g. B. Zegner-ju v Ljubljani, kar vsacemu naznanjam.

V Ljubljani, v 25. dan novembra 1882.

Karolina Fasching,

(751—1)

ključarskega mojstra udova.

Antirrheumon, pripravil G. Piccoli, lekar „pri angelji“ v Ljubljani, na Dunajski cesti. Najboljše zdravilo proti prehlajenji, kostibolju, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Cena 1 steklenici 40 kr.

Mazilo zoper ozeblino, od dr. Marinelle-ja, izdeluje G. Piccoli, lekar „pri angelji“ v Ljubljani, na Dunajski cesti. To je najbolje zdravilo zoper ozeblino. Cena 80 kr. (697—5)

Gumi-Bonbons, uplívnejši kot vsak v prodaji, se nahajajoči bonbon, rabi se z najboljšim vspehom pri kašlju, hripavosti in kataralnosti dihalnih organov. V škatlicah à 10 kr.

Dunajska borza

dné 29. novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76 gld. 30	kr.
Srebrna renta	76	95
Zlata renta	94	35
5% marcna renta	91	—
Akcije narodne banke	831	—
Kreditne akcije	292	70
London	119	—
Srebro	—	—
Napol.	9	46 1/2
C. kr. cekini.	5	64
Nemške marke	58	40

4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	117	75
Državne srečke iz l. 1864	100	173	75
4% avstr. zlata renta, davka prosta	—	94	35
Ogrska zlata renta 6%	—	118	35
„ „ 4%	—	85	—
„ papirna renta 5%	—	84	20
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	—	104	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	114	50
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	118	75
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	—	97	80
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	—	105	—
Kreditne srečke	100 gld.	174	50
Rudolfove srečke	10	18	75
Akcije anglo-avstr. banke	120	121	75
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	221	50

Ustanovljeno l. 1847.

J. J. NAGLAS-ova tovarna za pohištvo

v Ljubljani,

Auerspergov trg št. 7 in Gospodske ulice (Knežji dvor),

sprejema kompletne oprave za bala, stanovanja in hotele od najbolj priproste do najfinije izpeljave po najnižjih fabriških cenah z garancijo.

Ilustrovani cenilniki gratis.

(642—17)

Razprodaja.

Pletenine, golenice, nogovice, robci, rokavice, tricot-jopiči, kijklje iz filea, iz flanela in barhanta, zapestnice, ovratniki, zavrtniki, najboljši francoski moderci, vezene, čipke, trakovi, zavesni čopi, riš, baržun, pliš, atlas, tafet

in vse v to stroko spadajoče blago.

Naročila se takoj popolno izvrše. Naposled prodadé se police in se dá prodajalnica v najem.

Z odličnim spoštovanjem

Ana Šinkovio,
Mestni trg.

(729—4)

TRŽAŠKA RAZSTAVINA LOTERIJA.

Srečkanje 5. januarja.

1. glavni dobitok gotovih 50.000 gld.

2. glavni dobitok gotovih 20.000 gld.

3. glavni dobitok gotovih 10.000 gld.

Nadalje

1 à gld. 10.000 — 4 à gld. 5000 — 5 à gld. 3000 — 15 à gld. 1000
— 30 à gld. 500 — 50 à gld. 300 — 50 à gld. 200 — 100 à gld. 100
— 200 à gld. 50 — 542 à gld. 25, — skupaj

1000 dobitkov iz 213.550 goldinarjev.

Obširni popisi dobitkov so na ogled razporeženi v vseh prodajalnicah lozov.

Cena jednemu lozu 50 kr.

Naročila s pridjanimi 15 kr. za poštnino naj se pošiljajo na

loterijski oddelek tržajske razstave

Piazza Grande št. 2 v Trstu.

Kdor hoče loze razprodajati, obrne naj se takoj na predstoječo

adreso.

Lozi dobivaje se v Ljubljani pri slav. kranjskeje eskomptnej banki, pri J. C. Luckmannu, Edv. Mahru in Jan. Ev. Bučarjevih naslednikih. (712—10)